

І гужому наугайтеся,
Н свого не чурайтеся...
Т. ПЕВЧЕНКО

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

Адреса
Редакція і Адміністрація
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

PIK LXV. Ч. 91. ДЖЕРЗІ СІТІ І НЬЮ ЙОРК. СЕРЕДА, 14-ГО ТРАВНЯ 1958 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 14, 1958 No. 91. VOL. LXV.

ЗБІЛЬШЕННЯ ОСОБИСТИХ ПРИБУТКІВ СВДЧИТЬ ПРО ПОПРАВУ В ЕКОНОМІЦІ

Вашингтон. — Департамент торгівлі повідомляє, що особисті прибутки незначно збільшилися в двох попередніх місяцях, — це значить в березні і квітні цього року. Висота особистих прибутків, — це мірило купівельної спроможності населення, тому вже можна говорити про деяке поліпшення в економіці, хоч поки що число безробітних ще поважніше не зменшилося. Особисті прибутки в квітні цього року збільшилися на 600,000,000 доларів в порівнянні з березнем цього року і становили 342,800,000,000 доларів в річному відношенні, а в березні цього року вони були збільшилися на 800,000,000 доларів в порівнянні з лютим цього року. Особисті прибутки в квітні цього року були тільки на 1.3 відсотка менші в порівнянні з серпнем минулого року, коли вони були на рекордній висоті. Про potwierдження поліпшення в економіці свідчать і такі факти: Американський Інститут Залізної Сталі повідомляє, що продукція збільшилася в минулому тижні і є надія, що вона буде і надалі збільшуватися. Також так звані "ланцюгові" крамничі повідомляють, що рух в них збільшився на 1.6 відсотка в порівнянні з 1957 роком. Депар-

тамент рільництва повідомляє про збільшення цін на фермерські продукти, і це мало вплив на збільшення особистих прибутків. На це мало вплив і те, що збільшилися суми, виплачені безробітним, і що збільшено старості пенсії ветеранам. Адміністратор Будівельної Агенції Алберт М. Кол домагається, щоб Конгрес признав 4,000,000,000 доларів на будівельні моргеджі, бо значно збільшилося число тих, які просять про позички на будівлю нових домів. Кол заявляє, що "будівельний промисел буде тим чинником, який спричинить до ліквідації економічної рецесії в цій країні". Призначення 4-ох мільйонів доларів на моргеджі, — це не було б збільшенням федеральних видатків, бо та сума була б пізніше сплачена в формі позичок. Крайове Товариство Будівельників заявляє, що цього року в вигляді на пожвавлення в будівельному промислі і є надія вибудувати більше як один мільйон мешканцевих одиниць. Демократичний конгресмен Джон В. МенКормек закликає Конгрес, щоб якийськорше ухвалив законопроект про зменшення прибуткових податків на т. ц. щоб поліпшити економіку країни.

Всі громадяни є рівні перед правом — заявляє Президент

Вашингтон. — Президент Айзенгавер 12-го травня промовляв на прийнятті Крайового Товариства Часописних Видавців і сказав, що всі американські громадяни повинні бути рівні перед правом, бо цього вимагає конституція країни. Але одночасно Президент сказав негритянським редакторам і видавцям часописів, що "немає революційного ліку на расову дискримінацію в цій країні", і тому він закликав кольорове населення до терпеливості, бо

про ліквідацію расових упрежджень рішення "більше освіти та усвідомлення", як буда закону. Негритянська аудиторія в кількості 350 осіб часто оплескувала промову Президента, головним чином те місце, де він говорив про те, що "кожний американець мусить шанувати закон, мусить шанувати і всіх інших громадян". Від Товариства Часописних Видавців передали Президенту окрему грамоту за те, що він "своїм престижем і владою виступив в обороні громадянських прав".

Бенсон передбачає збільшення цін на фермерські продукти

Вашингтон. — Секретар рільництва Езра Тефт Бенсон заявив на зборах редакторів фермерських часописів, що збільшення цін на фермерські продукти буде продовжуватися і в осени цього року. Він сказав, що це збільшення шанси виборчих перемог тих кандидатів до Конгресу, які підтримують урядову фермерську політику. "Починає бути тяжко для демагогів в рільничих справах", казав Бенсон, який твердить, що рільничі програми не буде виборчою проблемою в цілогодичних виборах, як це передбачали демократичні члени Конгресу, які бажали користатися з фермерської кризи. Та все ж такі Бенсон заявив, що численні члени Конгресу ще не залишили тієї думки, щоб він

(Бенсон) зрезигнував із свого становища, бо тоді вони могли б продовжувати свою, нездорову на дальшу мету, фермерську політику. Бенсон сказав, що тепер ціни на фермерські продукти є найвищі від початку урядування Айзенгавера.

КОНГРЕС ЗБІЛЬШИВ ПЛАТНІ ВІЙСЬКОВИКАМ

Вашингтон. — 12-го травня Конгрес вислав до Білого Дому законопроект про збільшення платень цим військовикам, які служать довше як два роки. Це збільшення платень обов'язує від 1-го червня ц. р. і воно коштуватиме федеральному скарбниці понад пів мільярда доларів в першому році. Збільшені платні ахотять військовиків вибирати до виборчої кар'єри.

В АМЕРИЦІ

● 29-річний син домініканського генерала Радаль Тухуілью домігся витрат на своє життя в промисловий рік до мільйона доларів в цій країні, де він нахотівся на військовому шпиталі. Кінова лірка Кім Новак дістала від нього авто за 8,400 дол. а друга кінозірка, Цеза Цеза Габор, за 5,600 доларів. ЗДА дали минулого року Домініканській Республіці допомоги на суму: 1,300,000 доларів.

● Пан Айзенгавер виїхав в "Дні Матері" до Денверу, Колорадо, де живе в 80-річній мати Джонс. З нею поїхав і її сестра, Дж. Гордон Мур.

● 63-річний Дж. Едгар Гуер 10-го травня відзначив 34-ю роковину своєї праці на становищі директора Федерального Бюра

Інвестицій. Він почав свою працю за президента Калвіна Куліджа (в 1924 р.) Айзенгавер — це вже 5-й президент, з яким він працює. Впродовж того часу змінилося в ЗДН 12 генеральних прокураторів.

● Еспанський король принц Хуан Карлос, який готується тепер в ЗДА, був присутній на заставі в еспанській амбасаді в Вашингтоні, Д. К., а також відвідав Морську академію в Анаполісі, Меріленд.

● Президент Айзенгавер вислав грамоту за приводе 28-роковин Поліційної Академії Лиги на руки Сіфена Кеннеді, командира поліції в Нью Йорку. Ця Ліга плекає спорт між молодістю в Нью Йорку і таким способом охороняє її проти шкідливих впливів злочинних елементів.

Комуністи планують вбити Ніксона у Венесуелі

Богота, Колумбія. — Агенція венесуельські і американські повідомили 12-го травня віце-президента Річарда М. Ніксона про те, що комуністи планують вбити його, коли він на закінчення своєї подорожі прибуде до Каракасу у Венесуелі. Ніксон довідався про це на прийнятті в коломбійського президента і заявив, що він "ігнорує ту погрозу і

небезпечку від комуністів". Та особиста охорона Ніксона турбується тією вісткою, бо вона має докладні відомості про те, що вже навіть є найкращий студент, який мав би вбити американського віце-президента. Венесуела є найнебезпечнішою країною для американського гостя, бо там в січні цього року була чергова революція, а в країні радить військова хунта.

Гордон Грей має зайняти становище адмірала Стравса

Вашингтон. — Директор Оборонної Мобілізації Гордон Грей мав би стати найближчим головою Комісії Атомової Енергії, яку тепер очолює адмірал Луїс Л. Стравс. Кандидатура Гордона Грея не була б популярною у всіх колах, бо Грей був головою тієї ради, яка вирішувала справу Роберта Опен-

геймера, що не має доступу до таємниць Комісії Атомової Енергії, і що його були звільнили зі становища співробітника цієї Комісії. Грей голосував проти реабілітації Опенгеймера і більшістю двох до одного голосу тоді вирішено, щоб не очисувати його вповні і не втаскивати його у всі інші добути в ділянці атому.

У СКРЕНТОНІ ВІДБУЛАСЯ СПОРТОВА ЗУСТРІЧ ЛІГИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

Скрентон, Пн. — Понад 250 молодих українців зі східних і середнь-західних степів ЗДА, як теж із Канади, взяли участь у спортивній зустрічі Лиги Української Молоді Північної Америки, що відбулася в днях 9-11 травня ц. р. і в програмі якої входили баскетбольні та футбольні змагання, і бовлінг (кругли). У зв'язку з цією зустріччю відбулися наприкінці тижня теж наради ексекютивних проводів Лиги Української Молоді Північної Америки, Фондації цієї ж Лиги і Українсько-Американських Ветеранів. На закінчення зустрічі дня 11-го травня відбувся бенкет, на якому роздавали 20 нагород для друзин і окремих змагунів. Вручував нагороди п. Йосиф Яворський з Фінксвілл, спортивний директор Лиги УМПА. Плятку "Українського змагуну 1958" одержав 18-річний юнак Іван Числак із Скрентону, який був обраний цього року до футбольної дружини усіх вейтових "тайскул" і водно-

час із цим теж до все-американської футбольної дружини таких же шкіль. Головному промову на бенкеті виголосив д-р Річард Ф. МекНіколас, дитини Української Молоді Пенсильванської Міжшкільної Атлетичної Асоціації. Крім нього промовляли: послидник Скрентону Джеймс Т. Генлон, дост. Джордж Сидро, представник Пенсильванського Коммонвелту, Антон Баток, голова УРСОУ, д-р Едвард Драгінда, президент Лиги УМПА та інші. Молодці провели — на початку веч. о. Богдан Іжак, парох української католицької церкви у Скрентоні і на закінчення веч. о. Григорій Хомічківський, парох православної церкви в цьому ж місті. Товариством під час бенкету був п. Едвард Помілі. Керівником спортивних змагань був п. Яр. Пронько. У спортивній зустрічі взяли участь змагуни і гості з Нью Йорку, Нью Джерсі, Огайо, Пенсильванії, Флориди, Іллінойс і з провінції Онтаріо Канади.

ГОЛОВА СФУЖО, П-НІ ОЛЕНА ЗАЛІЗНЯК ВІДВІДАЛА УНСОЮЗ І РЕДАКЦІЮ "СВОБОДИ"

В понеділок дня 12-го травня ц. р. відвідала Головний Уряд УНСОЮЗ і редакцію "Свободи" відома українська громадська діячка, голова Сітловської Федерації Українців Жіночих Організацій п-ні Олена Охримович-За і з і н. Прибула п-ні Олена Залізник до ЗДА і Монреалю в Канаді, де вона постійно перебуває, для зустрічі і нарад з проводом Союзу Українок СФУЖО і членами Колегії СФУЖО в справі світового конгресу українського жіноцтва, що мав би відбутися, згідно із планом проводу СФУЖО, в травні 1959 року. Відбула такі наради пані О. Залізник на протязі минулих тижнів у Філадель-

фії і в суботу дня 10 травня ц. р. в Нью Йорку.

В Гол. Уряді УНС і в редакції "Свободи", що їх вона відвідала в супроводі п-ні К. Пелешко із Нью Йорку, п-ні О. Залізник відбула розмови з членами Гол. Уряду та редакції "Свободи". Під час цих розмов вона згадувала м. ін. заохочення, яким зустрілися в 1898 р. селяни із села Сенечил в Долинському повіті, де був священником її батько. "Свободу" надіслано до Сенечилу засновником і першим редактором "Свободи" о. Григорієм Грушкою. Згадувала вона теж пок д-р Луку Мишугу, що був її однокласником і з яким вона студувала разом на університеті у Львові.

Пластові свячене в Нью Йорку

Нью Йорк. — Традиційне пластові "свячене" найбільшої в світі пластової станиці в Нью Йорку відбулося в останню неділю в залах Народного Дому. У свяченому взяли участь понад три сотні молоді та дещо менше батьків і приятелів Пласту. Учили в ньому участь також представники місцевих організацій. Свято розпочав представник місцевої паролії с. Юра О. Кузьмич посвяченням іл, після чого слідували ілюстрації пластової групи бандуристів під проводом п. сен. Гайдука, сцена пера п. сен. Леся Храпливого, парого виведені пластунами, зодгаченими у барвисті народні строї, величодні гагілки і закриття святої частини свята молитвою, що її переваж представник місцевої православної па-

рохії, о. Міненко. Після святих молитов прийняття відбулася забава для молоді. Влаштуванням цього накрізь відлого свята заглялася місцеві пластова станиця під проводом п. сен. Іжак. Володимир Хауліш і п. сен. Евстахій Гомиш та місцевого Кружка Пластуристів під проводом радника Богдана Ластовського, який проводив святом та виголосив вступну промову. Крім цього промовляли д-р Ярослав Падох, який бівав пластовою молоді і її батьків від Пластової Крайової Старшини, та п. Василь Пуїда, голова комісії для придбання пластового дому в Нью Йорку, який закликав громадянство Нью Йорку допомогти здобути відповідний домівок для майже тисячі пластової молоді Ньюйоркської метрополії.

Державний сенретар Доллес приписує комуністам події в Перу і Лівані

Вашингтон. — Державний секретар Дж. Ф. Доллес, вернувшись до Вашингтону після 10-тиденної подорожі по Європі, заявив, що "антиамериканізм був підтримуваний в Перу і в Лівані джерелами, що їх легко здогадатися". Доллес згадав про Перу у зв'язку з тамошньою демонстрацією проти віце-президента Ніксона. Доллес додав, що "відповідно пропагандою і грими може викликати антиамериканські демонстрації і

усюди, — думаю, що навіть в самих З'єдинених Державах". Державний департамент оприлюднив окрему заяву у справі подій в Лівані. Натаврувавши знищення американського майна демонстрантами, державний департамент висловлює переконання, що більшість народу в Лівані не солідаризується з ворохобниками. Державний департамент переконаний, що в Лівані найшвидше настануть нормальні умовини життя і праці.

У Греції уряд виграв вибори

Атени. — Національно-радикальна Унія останнього прем'єра Константина Караманліса виграла недільні вибори до парламенту у Греції. На 300 посольських мандатів ця партія дістала 173. Другою числом партія стала, проти сподівань, Унія демократичної лівни, яка включас також комуністів, партія яких заборонена в Греції. Вона мала те пер 78 послів, хоч вона раніше мала тільки 17. На третє місце зійшла найстарша Ліберальна партія, що мала 36 послів. Решта — поділені між менші партії. Великий вплив комуністичних впливів

притупив радість з приводу перемоги партії Караманліса. Уряд Караманліса, не діставши довіри 28 лютого ц. р., подався до димісії, спричинивши нові вибори. На час виборів король покинув на прем'єра старого діяча Константина Георгіопулоса. Греція є членом НАТО і союзником ЗДА, яким завдячує вартування від комуністичного повстання. Однак вона має затятий конфлікт з Англією за Кипр і, з цієї самої причини, посередньо з Туреччиною з уваги на кипрських турків, що не хочуть приєднання Кипру до Греції.

ОН знову посередничать в ізраїльсько-йорданському спорі

Єрусалим. — Заступник генерального секретаря ООН, американський муїр д-р Ральф Банч, лавреат мирової нагороди Нобля, перебуває в минулому неділі на Середньому Сході у черговій посередницькій місії в затяжним спорі між Ізраїлем та Йорданією. Він поїхав спершу до Амману, столиці Йорданії, для розмов з тамошнім урядом, після чого повернувся до Єрусалиму.

Він розмов з представниками Ізраїлю. Сілою в оці Йорданії є ізолювана посеред йорданської території гора Скопус із колишнім університетом і шпиталем, куди Ізраїль довозить харчі і всієї припаси, включно з газоліною для тамошньої електрики і авто. Це постачання є предметом постійних скарг Йорданії, яка зупинює транспорти, чим з черги викликає скарги і протести і погрози збоку Ізраїлю.

В УКРАЇНІ ДІЄ ТАЙНА РАДІОСТАНЦІЯ

Нью Йорк. — Українська Повстанська Армія, — антикомуністичне підпілля в Соев'єтській Росії, втримує тайну радіостанцію, щоб підсичувати "полум'я спротиву". — повідомляє "Лонг Айленд Стард Пресс" з 11 травня ц. р., недільне видання щоденника "Лонг Айленд Стард Жернал", у своїй щотижневій постійній рубриці "Холодна війна". Цим разом поперез цілу сторінку дано величезні заголовки низці ініціатив з різних країн про відношення в Соевстах: "Українське підпілля відтворює полум'я свободи", "Сталін, "Радіо вільний Київ" — читасмо там далі буквально — перестав авіації раз або двічі в тиждень, кожний раз з іншого місця у горах і лісах розлогої Карпато-Української

волюти. У спеціальному зверненні до наряди українських емігрантів у Мюнхені в минулому тижні, ця станція таврувала диктатора Нікіту Хрущова, як брехуна, за його твердження, наче б всі підсоев'єтські народи поклонились комунізмові. "Вільний Київ" проголошує, що українські революціонери мають зв'язок з іншими підпілляними групами на всьому Сході Європи і що ця сіль борців за свободу зростає з кожним днем". В дальшому ця часописна вістка пояснює, що українське революційне антикомуністичне підпілля почало діяти у 1942 році на Волині і воно поборювало однокорів нацистів, як більшовиків. "В одному часі — читасмо там — коло 200,000 повстанців було під зброєю в карпатських горах."

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● Архипастирське послання з нагоди 25-ї річниці трагічного голоду в Україні опублікували в початком травня ц. р. мистрополит та архієпископи Української Православної Церкви у ЗДА. В посланні закликається духовенство до відправлення в дні 25-го травня ц. р. пам'яток за душі спочивших мужиків, а вірних церкви до масової участі в цих відправках за сподівання, що "пам'ять померлих, заморожених в наших серцях не вмирає і не вмире".

● Олександр Іванчук, брат гол. контролера УНСОЮЗу п. Івана В. Іванчука, помер несподівано 5-го травня ц. р. на 43 році життя в Торонті, Онт. в Канаді. Покійний був сином п. Василя Іванчука і, закінчивши студії в Університеті Манітоби, вчителював у школах Вінніпегу і востаннє в Торонті. Крім вчителювання займався теж суспільною роботою, особливо ж в організаційній молоді і був членом Української Самопоміжної Лиги.

● Записаний міністра І. Яремаса разом з іншими новими міністрами відбулося в понеділок 28-го квітня, о год 10 ранно в Парламенті Онтаріо. Новий міністр, а між ними також І. Яремаса, представляв прем'єр Фрост. Вони зложили свою присягу на руки губернатора. Свідками цієї церемонії були також інші члени Онтарійського Уряду, як теж спеціально запрошені.

ний міністр Михайло Стар визначив гості, між ними з українців був голова Видавничої Спільноти "Нового Шляху" В. Гултай, як теж представники етнічної, в тому теж укр. преси.

● Доповідач Богдана Крайча на про модерну українську поезію під Совстами відбувається заходом Об'єднання Українських Писемників "Слово" в неділю дня 18 травня ц. р. о год 5 вечора в залі Українського Інституту Америки при 79-й вулиці в Нью Йорку. Доповідач буде ілюстрований зразками сучасної української поезії в УССР.

● Д-р М. О. Головатий, дослідник і спеціаліст в ділянці гірничих і металургійних підприємств, відомий про Сінгет голови французької розвідки у Швайцарії Ціффера набрала наприкінці 1956 р. великого розголосу. Вислідок атак проти швайцарської поліції і судового апарату, 23-го березня 1957 р. застрелив генеральний прокуратор Швайцарії Рене Дібуа, зверхник Макса Ульріха.

● Столиця Лівану, Бейрут, зодгача жалобні шати під час похорону журналіста Наніба Метні, видання й редактора щоденника "Телеграф", що його застрелили на вулиці, коли він ішов додому з редакції. Насиб Метні, колишній друкарський складчик, був одним із ліванських опозицій до теперішнього прозахідного режиму в Лівані, але він палко заперечував, що був комуністичні симпатії.

У ЛІВАНІ ВИБУХЛА РЕВОЛЮЦІЯ

Бейрут. — У маленькій арабській республіці Ліван на Середньому Сході, величезною як половина степу Нью Джерзі та, в населенням у півтори мільйона осіб, вибухли заворушення, які мають характер планово підготовленої революції. Початок зроблено минулої п'ятниці в другому за величезною місті в Лівані, Триполі, де юрба вдерлася до публічної бібліотеки, власності американської Інформаційної Агенції, понизила й викинула книжки й меблі на вулицю та спалила будинок. В зударі між демонстрантами і поліцією згинуло понад 20 осіб, а сотня дальших — ранених. У Триполі й у столиці країни Бейруті проголошено поліційну годину і стягнуто туди війська, однак наступного дня повторилися в Триполі демонстрації, при чому цим разом прийшло до вуличних боїв між прихильниками і противниками теперішнього прозахідного уряду. У понеділок 12 травня заворушення прийняли ще більші розміри в самому Бейруті. Злість демонструючих арабів знову звернулася проти уладженої американським коштом публічної бібліотеки. Одну з трьох таких бібліотек, існуючих у Бейруті, спалено, знищивши книжки та внутрішні встановлення. Поліція, що охороняла бібліотеку, не була в силі встояти проти натиску юрби. Більш містечка Мансура в Лівані перерізано нафтопровод Іракської Нафтової Компанії. На вулицях Бейруту демонстранти порobili барикади. Насправді всесильний рух у місті притягиває американська амбасада перестерега всіх американців, щоб вони не появлялися на вулицях. Уряд має бути до докази, що ці заворушення були організовані поза кордонами Лівану. За твердженням преси — не підлягає сумніву, що організація заворушень взяла початок в

Арабській Республіці. Вказують на це безперервні радіопередачі з Каїро і Дамаску, столиці Сирії, що підбурюють ліванських арабів та закликають їх до повстання проти тамошнього теперішнього уряду. На сирійсько-ліванському кордоні приловлено безліч к о г о дипломатів-авантюристів, Луї де Сана, в якого авті було 33 ручні скоростріли, 28 машинерних пістолів, 32 револьвери, 6 ручних гранат, 1,800 набоїв, кільканадять годинникових бомб і ін. Прикордонна ліванська сторожа звернула увагу на перевантаження авті з дипломатичною ввісткою і тільки з одним пасажиром. Коли вона хотіла зупинити авто, названий "дипломат" намагався втекти, але його зловлено. Знайдено при ньому список осіб і адрес в Бейруті з інструкцією для переведення цілого ряду саботажів. Цей безліч був відданий відомий з прокомуністичних симпатій. Відносини в Лівані дуже складні, бо тамошнє населення складається з християн і мусульман і ця проблема долучується до проблеми, яка наросла зі зростом панаравського націоналістичного руху, що підтримує культ спитського президента Нассера. Водночас Ліван — господарсько невисокопродуктивний, залежить головним чином від америк. економічної допомоги. У самому Бейруті разур відбуваються публічні динамітові замаху, які, зрештою, не спричинюють великої шкоди. Востаннє піднісено бомбу під склад машини Зінгера; тому, що власником тогоскладу є жид, то здогадується, що це був замах збоку арабських ворогів Ізраїлю. Політичні відносини напружені у зв'язку з тенденцією прихильників теперішнього президента Каміля Шамуна змінити конституцію, щоб він міг вдруге кандидувати, проти чого рішуче виступає опозиція.

Неру таврує комуністів Індії і Москву за втручання у чужі справи

Нью Делі. — Індійський прем'єр Джавагарал Неру у промові, яку виголосив на зібранні своєї Конгресової партії в столиці Індії в понеділок 12 травня ц. р., виступив проти міжнародного комунізму за його становище супроти Югославії і її режиму. Виправді Неру застерігся, що він не хоче займатися "спорами між Москвою і Бейотрадом нічної сторони, однак зміст його промови не залишив ніяких сумнівів, що його симпатії по стороні Югославії і Тіта. Він звернув увагу, що в останніх роках заходили зміни, що їх одні називали лібералізацією, інші демократизацією, знову ці ініціативи квітні, що цвіли, і сотнями думок, що виривали". "Усе це діялось. Після того почався відповідний процес і квіти стали ха-

базям, призначеним на смітник". Неру звернув увагу, що в минулому місяці індійські комуністи виступили до Тіта дещо з привітанням. В два чи три тижні пізніше, коли індійські комуністи зміркували, що в Москві не похваляються Тіта, вони вислали інше письмо, в якому нагавували політику Тіта. Неру додочив у цій суперечній дії індійських комуністів наявний доказ, що вони не мають власного центру диспозиції, а слухають чинників з-закордоном. Він назвав це одверто "втручанням у чужі справи". Завважи Неру, висловлені перед 500 індійськими політиками, викликали велику увагу з огляду на авторитет індійського прем'єра і на факт, що Совети поклоняються раз-у-раз на свою приязнь з Індією та на авторитет Індії.

У СВІТІ

● У Берлі, в Швайцарії, задушено на 21-го року в'язницю колишнього поліційного урядовця Макса Ульріха, який признався, що не він застрелив підсудного апарату в сінгетській амбасаді в Берліні і поставив швайцарські владості про Сінгет голови французької розвідки у Швайцарії Ціффера набрала наприкінці 1956 р. великого розголосу. Вислідок атак проти швайцарської поліції і судового апарату, 23-го березня 1957 р. застрелив генеральний прокуратор Швайцарії Рене Дібуа, зверхник Макса Ульріха.

● Столиця Лівану, Бейрут, зодгача жалобні шати під час похорону журналіста Наніба Метні, видання й редактора щоденника "Телеграф", що його застрелили на вулиці, коли він ішов додому з редакції. Насиб Метні, колишній друкарський складчик, був одним із ліванських опозицій до теперішнього прозахідного режиму в Лівані, але він палко заперечував, що був комуністичні симпатії.

● У Лондоні продано з аукціону за 105,840 дол. образ, за який заплачено в 1888 р. тільки 90 дол. В мікчасі факції астанонили, що це образ славного еспанського маляра, походження з Крети, Елї Гресо, з кінця 16 і початку 17 сторіччя. Образ був власністю приватного англійського аматора-колекціонера, Купила його лондонська фірма, яка побіла суперництво двох американських фірм, що торгують образами.

СВОБОДА
UKRAINIAN NEWSPAPER PUBLISHED DAILY EXCEPT SUNDAYS, MONDAYS & HOLIDAYS (SATURDAY & MONDAY ISSUES COMBINED)
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріали.
Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПОГОЛОСКИ ПРО ХРУЩОВА

Останніми днями багато шуму в світі викликали ревіляції виступу в Варшаві про назрівання нового конфлікту в Кремлі, спрямованого цим разом уже проти самого Никіти Хрущова — не тільки першого секретаря компартії ССРСР, але й прем'єр-міністра совєтського уряду. Якщо вірити польським ревіляціям, то в Кремлі під час сучасної пори іде гостра боротьба за владу, в якій проти Хрущова стали речники сталінського курсу в партії Михайло Суслов, секретар і член президії ЦК комуністичної партії, і Петро Поспелов, видавничий компартійний діяч і головний редактор "Правди". Польські, а за ними й західні спостерігачі пов'язують з цією боротьбою такі події, як наради пленуму ЦК компартії, що відбулися у вікторію в середині минулого тижня і що офіційно були присвячені проблемі збільшення продукції речей широкого вжитку, і несподіваний фант приїзду до Москви Вячеслава Молотова, адепта дованого в минулому році до становища посла в Улан-Баторі.

Із згаданою боротьбою в Кремлі пов'язують на Заході також справу совєтсько-югославського конфлікту, поглибленого в останній час пресою полемікою між Москвою та її сателітами, з одного боку, і югославською комуністичною партією, з другого, і загостреною особливістю відношенням планованих відвідин марш. Ворошилова в Югославію. Згідно з повідомленнями з Варшави сталінські в ЦК компартії рішуче виступили проти примирливої політики Хрущова у відношенні до Югославії і зажадали, прикладати до порядку Югославію, а якщо вона на це не піде, порвати з нею взаємини — так само, як це зробив Сталін в 1948 році. Рішучого засудження Югославії і розриву з нею вимагають нібито китайські комуністи, пресою органи яких виступили недавно з дуже гострою критикою Югославії і маршала Тіта.

Всі ці ревіляції почасти не підтверджені нікими конкретними даними. Деякі події в совєтській дійсності заперечують навіть існування такого внутрішнього конфлікту. В неділю 11 квітня Хрущов, як завжди усміхнений і певний себе, виступив у Москві на відкритті сільсько-господарської виставки, виготовленої одним із чергових своїх багатословних промов, а по полудні того ж дня разом з Миколом, Крижаченком і Мадичевим був присутній на кімських перегонах на московському гіподромі. З другого боку, московська "Правда", передрукуючи в четвер минулого тижня гостру статтю однієї із чехословацьких газет проти Тіта, подала в цьому ж таки числі на першій сторінці привітальну телеграму, переслану Хрущовим на адресу Тіта з приводу конгресу в Люблянці із побажанням "далішніх успіхів" та "сподівання" дальшого закріплення "югославсько-совєтської дружби". Водночас в цьому ж числі "Правди" появилася повідомлення про ревізиту югославської флотії в Совєтському Союзі. Якщо до цього додати ще виступ ідеологічного органу московської компартії "Комуніст" в обороні... югославської компартії проти атак комуністично-китайської преси, то єдиним висновком з усього цього міг би бути хіба тільки фант деякої розбіжності у ставленні тих чи інших комуністичних країн до тієї ж.

Можливість внутрішнього конфлікту у совєтській версії не виключена, особливо в сьогодинній ситуації, коли Хрущов став виключним диктатором Совєтського Союзу і коли члени зліквідованої ним "антипартійної групи", що складалася із найнебезпечніших для нього конкурентів, живуть і мають якусь можливість впливати через своїх прихильників на розвиток подій у провіді КПСС. Все ж таки, під сучасну пору, треба думати, сподівання на якісь кардинальні зміни передчасні. Хрущов нагло добре приготувався до здійснення свого "свідомості" і досить міцно сидить у сідлі, щоб дати собі так легко зіпхнути на підірване становище, а то й у небутті.

Тому мають рацію також ті з американських політиків і публіцистів, які перестерігають проти безкритичного сприйняття якихось вісток та ревіляцій про опозицію проти Хрущова і водночас звертають увагу, що поширювання вісток про згодний розбіжності в совєтській версії, зокрема підкреслення опозиції сталінців проти Хрущова і представлення Хрущова, як "ліберально настроєного" і тому сприйнятливого для Заходу державного мужа, може бути черговим пропагандним трюком Москви, розрахованим на припалання чуйності вільного світу.

І Ленін, і Сталін, і Хрущов, хоч вирішували інколи свої особистим впливом такі чи інші ходи у внутрішній політиці Москви, ніколи не були єдиновищими чинниками в цій політиці, що її, з одного боку, визначали завжди традиційні цілі московського імперіалізму, а з другого — "заповітна" мета російського комунізму: опанування світу.

ЯКБИ МАРКС ПРИЇХАВ ДО МОСКВИ...

За сорок років існування більшовицької влади появилася у світі чимало заваяв та тему розбіжностей між теорією комунізму в "Капіталі" Карла Маркса і практикою комуністичного устрою, здійсненого московськими більшовиками. Ось недавньо Милош Джілас за своєю книжкою "Нова класа" заплатив довгими роками в'язниці. На цю тему появилася також велика стаття в недільному додатку до "Нью Йорк Таймса" з 27 квітня ч. п. пера Томаса П. Вітні, коментатора закордонних подій агенції "Асоційейтед Пресс", який після останньої війни дев'ять років перебував у Москві, як дипломат і кореспондент названої агенції.

Пригадуємо, що по бачив би в Москві і як почував би себе Карло Маркс, коли б раптом появилася тепер в столиці ССРСР, автор думав, що перш ніж захоплити Маркса величезною кількістю його портретів, які крусять там на кожну кроку, ступень зникла б і замінювалося щораз більшим збенітженням, в міру того, як ставив би він запити совєтським правителям і сірим мешканцям країни. Найбільшим шестам Хрущова і його колег автор уважав те, що Маркс і Енгельс — мертві, і що можна прикривати їхнім авторитетом так само, як це робиться за накручуваннями на всі лади, відповідно до кон'юнктури потреби, авторитаристами Леніна і Сталіна.

Основна теза Маркса полягає в тому, що комуністичне суспільство являє собою міжнародну революцію робітників, які скасували приватну власність, захоплюють усі засоби продукції і зосереджують їх в руках держави, як тимчасового диктатора-експонента пролетаріату. Внаслідок цього — казав Маркс — зникнуть класові різниці, а з кожним часом замиватиметься сама держава. Робітники спершу діставатимуть компенсацію за свою працю відповідно до її ефективності та життєвих потреб. Таким чином експлуатація одних людей іншими людьми зникне.

На місце старого буржуазного суспільства — писав Карло Маркс — з його класами і класовими антагонізмами, постане об'єднання, в якому вільний розвиток одних буде передумовою для вільного розвитку інших. А Енгельс в "Комуністичному Маніфесті" з 1848 року твердив, що коли пролетаріат знищить панування буржуазії, скасує передумови для класових антагонізмів і для існування класової влади, то він "тим самим скасує власну зверхність, як клас".

Томас Вітні, наводячи ці й інші подібні цитати з "Капіталу" та "Комуністичного Маніфесту", доводить, що совєтський приклад, що ця теорія виставлена на тричлний глум. Почалося з того, що революція зроблена не в найбільш упрямцелюваній країні, як передбачав Маркс, а в найбільш відсталій. І не робітники робили революцію проти буржуазії, а більшовики перебрали революцію, що її розпочали були інші пролетарські режими. Це була не міжнародна робітничка революція, а російська з російськими цілями. Найбільше в Совєтах впадає в очі сама різниця між існуючими там класами: людьми багатими й бідними. Вища класа гарно одягається, має автівку і доми в місті й на селі, купує, що хоче, і не займається працею. Є в ССРСР управлієлювава партійна верхівка, с. "Нова класа" заплатила довгими роками в'язниці. На цю тему появилася також велика стаття в недільному додатку до "Нью Йорк Таймса" з 27 квітня ч. п. пера Томаса П. Вітні, коментатора закордонних подій агенції "Асоційейтед Пресс", який після останньої війни дев'ять років перебував у Москві, як дипломат і кореспондент названої агенції.

Ще гостріше заперечує совєтська практика теорії комуністичних півбожків про зникнення держави. "Ніколи у всьвітній історії не було такої грандіозної державної машини, як в ССРСР. Число її бюрократів іде в мільйони. Її армія і поліція — найбільші, які були-когда в світі існують — замисляють за мирного часу. Замість "зникання" чи "замивання" — держава зростає там з кожним роком. Совєтські правителі виправдують це — "капіталістичним оточенням". Винагороджують в ССРСР людей не за індивідуальну діяльність, а за продукцію, а відповідно до шабля бюрократичної драбини, яка своїм характером не має нічого спільного з марксистською доктриною. Різниця між різними заробітниками різних категорій працюючих в ССРСР хитастесь від 3,600 до мільйона і більше рублів...

Енгельс писав про те, що в соціалістичному суспільстві раз на завжди будуть зліки довані експлуатації, гніт, класові різниці й класова боротьба, — а проте, ніде в світі не було й нема такої експлуатації: безпосередньо, як в Совєтах. Вітні описує відому систему мізерної винагороди за працю неспівмірно високих цін за плоди рук колгоспників і робітників, яких, таким чином, подвійно експлуатують: безпосередньо, як продуктів, і посередньо, як споживачів харчів і товарів, проданих їм державою. Капітал, що його таким чином збирає держава, іде на: 1. забезпечення життєвих витрат північній класі, 2. розбудову велетенської військової машини, потрібної для експансивно-імперіалістичних цілей держави і 3. інвестиції у важкий промисел, потрібні для зброєння і дальшої індустріалізації. Автор навіть не старється доказувати наявності системи терору й насильства, на якій опертий совєтський устрій, а показується тільки на найголовнішу в останніх роках подію — здавання революції на Мадярщині.

"Проте, — закінчує свої міркування Томас Вітні, — це правда, що більшовицьку революцію можна мірити подекуди мірялом Карла Маркса. Це ж міряло, що його приймають усі марксистки, між ними й совєтські. Ото ж і завдання Карла Маркса можна подекуди оцінювати крізь призму більшовицької революції. Суттю такої оцінки мусить бути висновок, що Маркс грубо помилявся, коли не міжнародна робітничка революція, а російська з російськими цілями. Найбільше в Совєтах впадає в очі сама різниця між існуючими там класами: людьми багатими й бідними. Вища класа гарно одягається, має автівку і доми в місті й на селі, купує, що хоче, і не займається працею. Є в ССРСР управлієлювава партійна верхівка, с. "Нова класа" заплатила довгими роками в'язниці. На цю тему появилася також велика стаття в недільному додатку до "Нью Йорк Таймса" з 27 квітня ч. п. пера Томаса П. Вітні, коментатора закордонних подій агенції "Асоційейтед Пресс", який після останньої війни дев'ять років перебував у Москві, як дипломат і кореспондент названої агенції.

ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ

Лондон. — Друга світова війна була дуже багата на різні трагічні і фантастичні події і пригоди. Одною з найбільш фантастичних і разом трагічних пригод була та, про яку оповідає книжка, що тільки вийшла в однім лондонському видавництві. Автор — А. Вайсберг, назвав книжку "Едвокейт Фор дед". Вайсберг оповідає історію з історії мадлярського жиди Ізраїля Бранда, який мав нагоду вести переговори з представниками начальнича німецького гестапо — Гімлера в 1944 році. Переговори почалися в Будапешті зовсім "діловим способом": німецькі нацисти пропонували дарувати життя одному мільйоні жидів в Європі, якщо жидівські організації доб'ються у Союзних Держав, щоб дали за це для Німеччини 10,000 тигарових автомобілів. При тім нацисти забезпечували "словом честі", що ті тигарові автівки будуть ужиті тільки на німецькому східному фронті, отож проти совєтських армій.

І. Бранд, після деяких сумнівів, взявся до цієї справи. Він хотів перекопати світову жидівську організацію (її представників у Швейцарії) і уряди західних великих держав, щоб вступили в переговори в цій справі з представниками гестапо. І. Бранд полетів із Будапешту з темною особою — Банді Гросом, агентом різних розвідок, в Царгород. Потім він поїхав у Палестину, де його заарештувала британська адміністрація, як людину підозрілу, і жидівська агенція не могла його визволити. І. Бранд обивавує уряди західних держав та представників жидівської агенції, що не прийняли поважно пропозиції гестапо і дали загинути мільйоні жидів з рук нацистів.

Чи була пропозиція Гімлера міняти людей за тигарові автомобілі реальною? Очевидно, не була. Західні уряди не могли дати німцям 10,000 тигарових автомобілів, бо про трансакцію скоро дізналася би Москва, і наслідки цього трудно навіть передбачити. Друге: "словом честі" агентів Гімлера завісім не давало гарантії, що ті тигарові автомобілі не були б ужиті і проти армій західних держав. У всьміх разі — така трансакція ще на деякий час продовжилася б війну, без певності, що Гімлер подарує життя мільйоні жидів, які були в руках гестапо.

Сам П. Бранд розкривав історію "торгівлі людьми", в якій він брав участь. Бо, як він зазначає, в Царгороді йому сказав Банді Грос, що

засоби, можна буде зрентис його, коли воно принесе загальну користь. Він помирився, коли думав, що така революція може сподити щось інше, як тільки це більше насильство, ще більшу експлуатацію і ще більший гніт, аніж перед тим". І єдина користь з більшовицької революції — закінчує автор — буде та, що колись в майбутньому народи Совєтського Союзу і решти світу навчатимуться на тому трагічному парадоксі (що його являє комуністична теорія і практика), що всім доктрина наскрізь фальшива, нереальна й утопічна.

І в найлютішій війні гинуть не всі. І коли серед бурхливих хвиль океану йде на дно корабель, — і там якось відсоткові пасажирів пощастило інколи врятуватися. Випадок, чи Боже Провидіння? Сотні разів і надто мною висів "караючий меч пролетарського криворуддя", але щоразу "чаша сім" ялось минала мене, без ніяких заходів з моего боку, крім хіба мовчазної молитви. Моя життєва філософія: "не роби нікому злого, то й тобі не зроблять", та гаряча, глибока віра в Бога, в остаточне торжество Правди і Справедливості на землі, провели мене цілого й ненарушеного через фронти імперіалістичної війни і через пекло садистичного терору загартували моє рідне серце". Згідно з наказом совєтської влади, О. Кобець, як і всі інші українські письменники, повинні були евакуюватися перед німцями на схід. Він, однак, цього не зробив і залишився на Україні. За це був виданий на нього заочний приєзд смерті, подібно, як на Аркадія Любченка. Це

Осип Залеский

ВАСИЛЬ БАРВІНСЬКИЙ

Нова доба в історії української музики на західно-українських землях датується від виступу двох композиторів, які випродали українську музику з галицького загумку в широкій світ і спрямували її на нові рейси, залучивши в такий спосіб творчість нової генерації наших музик з загальноєвропейською музикою. Перший з них — це Станіслав Людкевич, народжений 1879-го року, другий — Василь Барвінський, який цього року закінчив сьмдесять років життя. Василь Барвінський, син відомого громадського діяча і політика, члена австрійського парламенту і палати панів, Олександра Барвінського (помер у Львові 1927 року), народився 20 лютого 1888 року в Тернополі, де його батько був професором учительського семінару. З переїздом батьків у Львів, починається музична освіта Василя Барвінського у львівській консерваторії у проф. Курца, а продовжується, по закінченні війни і досі, у проф. Гольфельда (фортепіано) і В. Новака (композиція). Закінчивши музичну освіту, продовжує Барвінський в 1916 року у Львові, де став директором Вищого Музичного Інституту ім. М. Лисенка, на місце С. Людкевича, який, як австрійський старшина, перебував у російському полоні. Крім управи Музичного Інституту, вчив Барвінський гри на фортепіані і теоретичних предметів аж до 1939 року. За першої окупації західно-українських земель Совєтами, а також за німецького "визволення" був директором Львівської консерваторії. За другої совєтської окупації був арештований і засуджений на висилку в концентраційний табір. По відбутті десятирічного заслання вийшов "на волю" хворий і душевно заломаний. Як управитель і вчитель Музичного Інституту, поклав Барвінський великі заслуги в розбудові музичного шкільництва. Під його кермою Му-

зичний Інститут розвивується значення поважної музичної школи з повною консерваторією програмою та фаховим учительським складом. Та не тільки Львівський Музичний Інститут, як центральний, але також всі його філії по більшій містках Галичини стояли на високому навчальному рівні, що виявилось хоча б у тому, що польська влада, яка ніколи не ставилася прихильно до українського шкільництва, мусіла призначити й деякі права державних шкіл. З усіх цих музичних шкіл вийшло чимало фахово підготованих учителів музики і музичних виконавців, які чи то на батьківщині, чи в розсіланні по всьому світу служать музичному мистецтву.

Як композитор, дав В. Барвінський початок новому напрямку у творчості західно-українських композиторів, який засновується на національному переані, що пробирався у підбір музичних тем, взятих з народної музики. Музичний стиль Барвінського зближений до імпресіонізму, а проявляється він головно в його інструментальних творах, які є основою ділянки його творчості. Вчислито твори Барвінського немає змоги у короткій часописній статті, тим більше, що невідомо, які його твори постані в останньому часі. Тут згадаю тільки про найважливіші ділянки його творчості. Одним з перших зрілих творів є його "Українська радіодія", виконана вперше на концерті в честь Т. Шевченка у Відні в 1915 році оркестрою віденських "тонкістлерів". З інших інструментальних творів треба назвати фортепіанний концерт з оркестром, фортепіанове тріо, смичкові квінети, секстет, соната, варіації і сюїта для челя з фортепіано, твори для скрипки та численні твори для фортепіано як прелюди, цикл "Любов", мініатюри "Іх твори для молоді". Деякі з цих творів видані у Львові, деякі на чужині (Універсаль Едішн у Відні, Українська Накладня в Берліні, Музичне видавництво в Нью Йорку). Хороші твори, обробки українських народних пісень та сольові твори — це вокальна ділянка творчості Барвінського. Статті на музичні теми та рецензії з концертів в українській пресі доповнюють всебічність його музичної праці.

У сьмдесятилітній життєвої шляху та сорокпятирічній творчій праці Василя Барвінського з українських сердець пливе щире побажання великому музиканту: прожити, поки Бог призначив віку, в здоров'ї, спокої та творчій праці.

Думи Визни

Шестдесят сторінок моїх днів і щитів, однієї хвилини, Вільм цитом вивисних снів В снінобездіє замірюю ліну.

Я не знаю, коли і в чий Ніжним цитом нашілю долоні. Однієї хвилини мій. Однієї зажерені я соїні.

Не до мене, напевно, в сні Шість спечоту дитини тополіні. Місць голову хмарою ширі. Вартовий — сидулет снім...

1928 р.

С. Д-КО

М. Л-а
О. КОБЕЦЬ
(4)
Українська Центральна Рада організувала оборону Києва проти наїзду більшовиків. О. Кобець, одержав дія. Напередодні вимаршу наказ змобілізувати всіх здатних носити зброю працівників фронт — на курсах, на яких вчився О. Кобець, з'явився представник Центральної Ради (військовий), з'ясував студентам гіршу ситуацію і відіслав. Про трагічний бій закликав їх стати на оборону столиці. Студенти, а було їх 250-300, майже одностайно (одні студент був проти), підтримали заклики українського воїна і віддали себе у розпорядження Центральної Ради. (Не всі, як виявилось згодом, згодилися на другий день на призначений пункт, бо цілий відділ, який вирушив на фронт і прийняв бій під Крутами, а до якого увійшли й інші студенти інших шкіл, не налічувало більше, як три сотні). На захист столиці зго-

У матері сні не було на виду: Дістала воянуку хустину, І ніжко закутала шню худу: "Щоб не простудився, часом сину..."
Як бруклами рідного міста (Тричвертлімільйонного міста!) В загоні ні разу ніхто не спитав: "Чому нас іде тільки триста?"
А там за Дніпром — рівнина-рівнина... Та й снігу ж, понамітали!... І суне зажерлива, мов сарана, Ворожа московська навала...
Ні шансів, ні пригорбів (Видиш, як під криклеття, А їх же по двадцять, на брата... Ой, дорого мусіли кожне життя. Життя українське продати! Як леви боролись... Завалтат в серцях... Чому ж ім набоїв забракло?! "В багнеті!" — і поле Крутатське в снігах Ворожою кров'ю набрякло.

Чорні-червоні поточечний сніг. День славу писав Україні: Боролись, аж поки останнім поліг Юнак у воянній хустині...
Вищу освіту закінчив О. Кобець уже при більшовиках у Вищому Економічному Інституті. До 1925 р. жив у Києві, а потім переїхав до Харкова. Працював здебільше як редактор.
Літературна творчість за час більшовицької окупації — різноманітна. З моментом організації українських оперних театрів — взявся за переклади чужих опер на українську мову. В роках від 1925 до 1940 таких перекладів виготовив понад 50. Були це опери німецькі, французькі, італійські, російські. Перекладав оперети (коло 15); різного роду пісні та романси, якими заповнювалися програми радянських театрів на Україні. З важливіших перекладів красномовного письменства слід назвати: "Анну Кареніну", "Війну і мир" Толстого та твори Горького.
Багатий теж і розділ ори-

гінальних творів. Ось побіжний їх перегляд: більший роман "Коли вишні цвітуть" (недрукований), книжечка для дітей — "Снігурі", "Сова", "Про золотого зайчика", "Борис-малярчук" та ін.
Майже кожне число гумористичного журналу "Червоний перець" приносило актуальні сатиричні фелетони, а ліричні поезії О. Кобця розкинені по різних газетах і журналах під кількома псевдонімами. Написав теж кілька кіносценаріїв. За двома з них були виготовлені кінокартини, а саме: "Люлі-люлі, дитино" та "Червона хустина". Останній фільм — хоч був готовий — не висвітлювався через "націоналістичні ухили". Перу О. Кобця належать теж численні критичні літературні статті та рецензії, як теж статті на економічні теми. Серед такої кипучої праці застала поета-письменника друга світова війна.
На питання, як йому пощастило врятуватися від білого ока НКВД в обетанні такого жакхливого терору, який лютував на Україні, О. Кобець оповідає:

"І в найлютішій війні гинуть не всі. І коли серед бурхливих хвиль океану йде на дно корабель, — і там якось відсоткові пасажирів пощастило інколи врятуватися. Випадок, чи Боже Провидіння? Сотні разів і надто мною висів "караючий меч пролетарського криворуддя", але щоразу "чаша сім" ялось минала мене, без ніяких заходів з моего боку, крім хіба мовчазної молитви. Моя життєва філософія: "не роби нікому злого, то й тобі не зроблять", та гаряча, глибока віра в Бога, в остаточне торжество Правди і Справедливості на землі, провели мене цілого й ненарушеного через фронти імперіалістичної війни і через пекло садистичного терору загартували моє рідне серце".

Згідно з наказом совєтської влади, О. Кобець, як і всі інші українські письменники, повинні були евакуюватися перед німцями на схід. Він, однак, цього не зробив і залишився на Україні. За це був виданий на нього заочний приєзд смерті, подібно, як на Аркадія Любченка. Це

Сдинородний Віні, як пророк пророка. Вєсь скарб у вузличках; малеяї савочки, Вєсь одяг на собі, обмотки ганчірляні; Глибокий сніг, і в ньому грузнуть два синки, Із рідної землі, в світі з батьками гнані.

А спереду чужі краї, чужа земля, Далека путь снігами... Але, може, Ти збережеш їх від тирапа із Кремля, Від Ірода повітряного, Могутній Боже?! О, Боже! Дай і їм притулок віднайти На чужині, щоб в призначену годину І їм свою Голгофу хресну путь пройти За матір скривджену, за рідну Україну! ("Вітати")

На деякий час О. Кобець задержався з родиною ще в Галичині: у Львові і Станіславі (Закінчення на стор. 4-й)

РІЗНЕ

Українська крамниця
ALMO VARIETY
136 — First Ave. (6. 8-й вул.)
New York, N. Y.
OR 4-9241

мас на складі:
ГОДИННИКИ — БІЖУТЕРІЯ
українських і американських
десенів.

ПОШУКУЄ ПРАЦЮ
PROFESSIONAL HELPДЯКУЮЧИЙ
ПОШУКУЄ ПОСАДИ

МАС: всі три дякуючі іспити:
диплом учителя української
мови і літератури; універсальні
довідки з Мат. Іст., як дири-
гент, соліст і вчитель само-
співу.

Зголошення на адресу:
A. NYEV
1750 N. Clybourn
Chicago 14, Ill.

ПРАЦЯ
HELP WANTED FEMALE

Пошукують
МАШИНИСТКИ
зі знаннями
англійської й української мов.
Голоситись на адресу:
"MERCURY"
80 E. 7th St., New York 3, N. Y.
OR 4-3930

ЖІНКА
ДО
ДОМАШНЬОЇ ПРАЦІ

3 рази в тижді:
від 9-ї ранку — 1-ї по пол.
Greenville — Jersey City
Tel.: HENDERSON 4-3570

REAL ESTATE

MANHATTAN
72 2nd Street, West
5-пов. апартаментів ДИМ
Повне інвестування грошей.
Ренти \$16,000, задатку
\$38,000. Ціна \$92,000.
Чистого доходу — 10%
CHARLES HIDALGO
125 M. 72nd St., New York City
Tel.: TR 3-3131

КІМНАТИ

Остання ТАРНАВСЬКОГО
"МОСТИ"
80 сторін.
Мистецьке оформлення
Якова Гітловського.
Ціна \$1.25.
Замовляти можна у Видавництві
Замовляти:
"СВОБОДА"
P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

MISCELLANEOUS

CATSKIL

Franklin, New York

В горах, рідним Карпатам подібний,
— відкривається

з днем 1-го ЧЕРВНЯ 1958 р.

ВІДПОЧИНКОВИЙ ДІМ

у ФРАНКЛІНІ, Нью Йорк

для людей, що дійсно потребують спокою і вий-
мовного догляду, в першій мірі людей старших, що
хворіють на серце, тиснення крові, ревматичні болі,
шлункові й інші недомогання.

— ЛІКАРСЬКА ОПІКА ЗАБЕЗПЕЧЕНА.

Положення Франклінських гір прекрасне (ліси, лу-
га, левади, перетікання гірськими потоками), клімат умирний.

Сам Франклін, відрізне село, з установами міста, відле-
нений від Нью Йорку 151 миль, положений між містами Вінг-
емптон і Онеонта, в суєздів історичного Куперстану.

Перевіз з Нью Йорку, вигідний особливими автоми.

З огляду на органічну кількість місць, поручається
слати зголошення заздалегідь на адресу:

E. N. RISDORFER, M. D.
Franklin New York

ЧИ У ВАС ЗАГАЛЬНА СКЛЕРОЗА?

Загальна склероза сама ви-
являє себе в неправильному функ-
ціонуванні м'язули. Видужання
залежить від відтворення дії нер-
вових центрів, щоб відновити гар-
монію праці нормального про-
цесу людського організму. Це
намагання зробила хіропрактика і
вона має великий успіх у ліку-
ванні багатьох випадків неуги-
зальної склерози і дає нам тепер
нову заповню здорового життя.

Дослідів в Spears Hospital при-
чинились до дальшої успішності
поборова хіропрактикою того
паралізуючого ворога. Ідіть до
Вашого місцевого хіропрактика
або пишіть по безплатну літера-
туру про Multiple Sclerosis і інші
подібні недуги.

Spears Chiropractic Hospital — Dept. A 102, Denver 20, Colorado

НАВІТЬ НАЙБІЛЬШЕ ХВОРІ
НЕ ПОВИННІ
ТРАТИТИ НАДІ

ВСЕ ХТОСЬ НАПЕДІТЬСЯ, ЦЬО ВАМ ПОМОЖЕ.

МОЯ ЦІЛЬ ПОМАГАТИ ХВОРИМ
ВІДЗІКАТИ СВОЄ ЗДОРОВ'Я
ПРИРОДНОЮ СПОСОБОМ
(ПРИРОДНОЮ МЕТОДОЮ).

Година прийняття:
ЩОДЕННО від 9-ї рано до 7-ї вечора.
В неділі і свята за попереднім зголошенням.

Tel.: JOSEPH MILLER, D.C., Ph.C.
MITCHELL 2-0773

190 BROAD STREET
NEWARK, N. J.

177-4058

177-4058

177-4058

177-4058

177-4058

3 Наукових Конференцій УВАН у ЗДА

Конференція пам'яті
Катрі Гриневичевої

22-го лютого 1958 р. відбула-
ся конференція Літературознав-
чої Секції УВАН у ЗДА, при-
свячена пам'яті Катрі Гриневиче-
вої в зв'язку з десятиліт-
тям смерті письменниці.

Юрій Шевельов, відкривши
конференцію, прочитав її урив-
ок щоденника де він, десять ро-
ків тому, записав про зустріч
з письменницею. Записи свід-
чать про глибоке враження ав-
тора від зустрічі з Катрею Гриневичевою. Останні розмови з
письменницею відбулися неза-
довго до її смерті, у лікарні в
Берхтсгадені (Німеччина). До
самої смерті письменниці жи-
вотворили її філософія, а матері-
яли своїх спостережень знаходи-
ла вона в серед неможливих
своєх сусідок у лікарні.

Іван Короніцький в своїй до-
повіді розповідав про Катрі Гриневиче-
ву, як «співачку шоломів»,
світло співу мужних постатей
високої України, що вміють во-
додати мечем і носити шоломи.
Доповідач підкреслював образ-
ність мови Гриневичевої і її ве-
личайший внесок у розвиток україн-
ської мистецької прози. Гриневиче-
ва збагатила українську лі-
тературну мову давними і за-
свідують українським складним
жизням, що їх вона українська про-
за намагалася оминати. Твор-
чість письменниці була спів-
звучна світовим течіям на-
ціоналістичного середовища Га-
лицчини між двома світовими
війнами.

Син письменниці, Ярослав
Гриневич, говорив про знайом-
ство Катрі Гриневичевої з І.
Франком. Їхнє знайомство роз-
почалося, коли молоденька тоді
письменниця вперше принесла
свій твір до Франка — редак-
тора, а закінчилося лише із
смертю Франка. Франко не тільки
впровадив Гриневичеву в
українську літературу, сприяв
її зростанню в її таланту, але й
заинтересував її особистою
дружбою, якому не раз зва-
рявся і шукав потіхи у своїх жи-
тєвих труднощах.

У заключному слові, Ю. Ше-
вельов підкреслював особливо
цінність стилю Катрі Гриневиче-
вої.

Заходами Музею-Архіву УВ-
АН у ЗДА, за допомогою
Анни Кобирської у кількох ви-
тринах було влаштовано виставку
під назвою «Виставка творів
Катрі Гриневичевої» і рукопи-
сів письменниці.

Н. Н.

Конференція Природ. Відділу
присвячена проблемі освоєння
цивілізації в СССР

15-го березня 1958 р. на кон-
ференції Природничого Відділу

УВАН у ЗДА вислухано допо-
віді професора О. Архімови-
ча і Н. Король.

О. Архімович — Наслідки
4-го року освоєння цівлі-
зації в СССР

Доповідач нагадав, що кам-
панія освоєння цівлізації в СССР
постала в 1954 р. з ініціативи
Хрущова, щоб подолати постій-
ну нестачу хліба в СССР. Ця
кампанія характеризується ек-
стензивними методами обробки
рілля, внаслідок чого орний шар
рілля поступово знищується.
Урожай величезною мірою за-
лежить від метеорологічних
умов.

1957 рік — четвертий рік ос-
воєння цівлізації в СССР — був
у Казахстані несприятливим
збоку метеорологічних умов. Не-
достаток дощів, високою і раннім
літом пошкодили нормальний
розвиток колоскових культур,
а рясні дощі у серпні утрудни-
ли збирання врожаю. Крайні
умови були в Сибіру. Завдяки
несприятливим метеорологічним
умовам урожай не був великим.
До того ж, як пролітав доповідь
доповідач матеріалами за совєт-
ської преси, збирання врожаю бу-
ло організовано погано, через
були втрати зерна. Також пога-
но стояла справа з збережен-
ням зібраного збіжжя. Як пока-
зують дані совєтської преси,
складське господарство достат-
но не налагоджене, зерно в ба-
гатьох місцевостях мгло під
дощем.

Совєт. статистика не подає
цифр середнього врожаю, але
якщо ці цифри можна вира-
хувати посередніми способами.
Так Хрущов у своїй звітній до-
повіді («Правда», 7 листопада
1957), що врожай в 1957-му
році був значно менший, ніж у
1956 році. Цього разу, у відміну
від попередніх звітів, Хрущов
завів кількість зерна, що було
зібрано в районах цівлізації, а
порівняння подав відповідні
числа для 1953 року, тобто до
початку кампанії. Згідно з да-
ними Хрущова було заготовлено
зерна в мільйонах пудів у ра-
йонах засвоєння цівлізації: 1953
— 618; 1957 рік — 1021.

Цікаво вирахувати пере-
сичи урожай на гектар у 1953 і
1957 роках. Північна площа ста-
ворних земель у районах цівлі-
зації була приблизно 38 мільйонів
гектарів. Отже, пересячний
урожай у 1953 році становив
приблизно 16 пудів на гектар.
1957 року до 38 мільйонів ста-
ворних земель додали 36 міль-
йонів піднятих цівлізації («Прав-
да», 13 жовтня 1957 року), от-
же, пересячний урожай виходить
14 пудів на гектар. Урожай ду-
же низький. При тому треба ра-
хувати великі втрати зерна під
час збирання. Очевидно, що в
1957 році було величезне по-
шкодження зерно, витрачене як
посівний матеріал.

Невдачу 1957 року визнала
влада у своєму зверненні до
сільсько-господарських робітни-
ків («Правда», 21 січня 1958 р.).

Н. Король — Цівлізація
Казахстану

Проф. Н. Король сказав, що
його доповідь базувала на його
власній досвіді праці старшо-
го інспектора Академії Наук по
обслуговуванню дослідної ме-
режі Зернотреста в 1928-33 ро-
ках і на повенний совєтській
літературі, що стосується Ка-
захстану і південного Сибіру.

Спершу доповідач спинився
на історії цівлізації. В Росії зда-
ний задовольняв зростаючу по-
требу у збіжжі побилюванням
засівної площі. Це в минулому
столітті, коли придатні до хлі-
боробства землі були вичерпані,
уряд почав робити заходи
до засвоєння північних
Казахстану. Та в кінці ми-

ні

ні

ні

ні

ні

ні

ні

ні

ні

ні

ні

ні

ні

ні

О. КОБЕЦЬ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

лавої (в Станіславові пра-
цював у культ-осв. рефераті
УІК). У Львові зустрівся
з проф. Симоничем — знайо-
лим з фрейштатських часів.
За спонукою професора, на-
писав збірку віршів «Сонце
сходить», яка мала друкува-
тися в «Українському Вида-
вництві» — Львів-Краків. Че-
рез смерть проф. Симонича
видавання не зrealізовано.
Зрештою до Галичини набли-
жався вже фронт і треба бу-
ло емігрувати далі на захід.
Між матеріалами «Українсь-
кого Видавництва» — виве-
деними до Німеччини — була
й збірка «Сонце сходить»,
але здекомплектована — так,
що авторові довелося відтво-
рювати її на еміграції. Тепер
вона вже готова знову і че-
кає друкарських машин. (Де-
що з віршів цієї збірки було
друковане в «Свободі», «Ве-
селці» або в дитячому додат-
ку жіночого журналу «Наше
життя»). В рукописі лежать
ще й прегарні його нариси і
оповідання. З еміграційних
видань, слід назвати: збірка
віршів для дітей «Чайка» —
видавна в Ганновері, в Німеч-

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

ні.

Michael G. Kozaczek

deceased on Sunday, May 11, 1958

husband of the late Anna, dear father of Edward W.
and Mrs. Josephine Haase, Mrs. Anna Gato and the late
John J. Kozaczek, brother of Jennie Kozaczek, also sur-
vived by two grandchildren.

Reposing at the Gleason Funeral Home, 10-25 150th St.,
Whitestone, N. Y. until Friday May 16 at 9:15 a.m.
Solemn Requiem Mass at St. Luke's R.C. Church,
10 a.m. to Mt. St. Mary Cemetery.

ПОШИРНО 350.000
ПРИМІРНИКІВ БІБЛІ

Скарборо, Онтаріо.
Бритишське і Закардонне Бі-
блійне Товариство повідом-
ляє, що в 1957 році пошире-
но 350 тисяч примірників Бі-
блії, з того 75,783 примірни-
ків роздано даром. Збирають
фонди на те, щоб поширю-
вати Святе Письмо у Фран-
цузькій та Бритишській За-
хідній Африці, а також в За-
хідній Індії.

Через небо, з цього краю,
Ген у той куток
Сім дорожок протоптала,
Сім ясних стежок.

Воду відрами носила
У далеку путь —
Спрядку землю поливала,
Де дощі не йдуть.

По червоній стежці пройде
Скільки цвітуть маки;
По жовтогарбчій — спіють
Яблука й грушки.

Третя стежка у веселки
— Стежка золота —
Наливається пшениця,
Просо і жита.

По зеленій — носить воду
З Заходу на Схід,
Щоб у лузі не гваляли
Трави шелестіть.

П'ята стежечка — блакитна.
Йди, веселко, йди!
Незабудочка тендітна
Буде нам цвісти.

Шосту стежку — темносиню
Теж не обминай:
В світлі звоників й сокирки
Щедро поливай.

І по сьомій — фіялковій —
Стежечці пройдем.
Бо фіялочки шовкові
Жити хочуть теж...

А якщо ти не втомилася,
Просим: потрудись!
І стежкою золотою
Ще та й ще пройдиш.
(Кінець)

УКРАЇНСЬКА
ХРОНІКА

Роківни смерті Гол. От-
мана Симона Петлюри і полк.
Евгена Коновальця, обох, що
згинули на чужині з рук двох
більшовицьких агентів, мати-
мист цього року особливо в-
роєний характер: з уваги на
недавню орієнтовану славу па-
м'яті Симона Петлюри проко-
муністичну авдіцію в Паризі
телевізійної станції і з ува-
ги на промінування 20 років
від смерті Е. Коновальця в
Роттердамі. Академія в честь
полк. Е. Коновальця відбудеть-
ся в Нью Йорку 25 травня ц. р.
а в честь Головного Отмана
С. Петлюри 1 червня ц. р.
обидві у залі «Фешен Інсти-
туту».

«Радянська Культура» з 17
квітня ц. р. (яка сама є запере-
ченням усього культури) по-
відомляє, що у Києво-печерській
Лаврі читатимуть надалі по-
стійно лекції на науково-атеї-
стичні теми, про викриття ре-
лігійної ідеології, шкідливості ре-
лігійних обрядів, і т. п.

Скрипаль Арніст Вірета
роз'їздить тепер з концертами
по ЗДА в Канаді. 10-го травня
він відбуде концерт в Монреалі,
при фортепіанному акомпані-
менті п-ї Люби Жук.

Коли Ви властете себе полі-
тичним емігрантом — абса-
дором України, то знаєте про
великий виступ Українського
Народного Союзу в змаган-
нях за права України та укра-
їнців. Ви напевно свідомі обо-
в'язку бути членом цієї
організації.

ЗМІНА АДРЕСИ!
Ще раз пригадуємо нашим
передплатникам, що зміни-
ють місце свого побуту, щоб
одночасно з повідомленням
про зміну адреси обов'язко-
во прислали в поштових
марках 10¢ за вжиття нової
адресової картки, а член-
ам УНСОУ ще й часом свого
Відділу.

Адміністрація «Свободи»

В 32-роківини з дня смерті
СИМОНА ПЕТЛЮРИ

вийшла з друку книжка у видавстві УВАН у США

СИМОН ПЕТЛЮРА

„СТАТТІ, ЛИСТИ, ДОКУМЕНТИ“

У книжці вміщені статті Симона Петлюри, друковані
від 1902 р., відозви, накази, телеграми рр. 1917-1920
підписані ним, листи, з яких понад тридцять друку-
ються вперше. Також подано матеріали до бібліографії
праці Симона Петлюри.

Книжка видана на доброму папері, має 480 ст. великого
формату, 8 ілюстрацій.

Ціна книжки \$8.00, в гарній полот, опраці \$7.00.

Замовляти:
"СВОБОДА", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

Замовляти:

Замовляти:

Замовляти:

Замовляти:

Замовляти:

Замовляти:

Замовляти:

Замовляти:

Замовляти:

Замовляти:

Замовляти:

Замовляти:

Замовляти:

Замовляти:

Замовляти: